

مطالعه رابطه سرمایه فرهنگی با هویت اجتماعی در بین دانش آموزان متوسطه پسرانه شهرستان

تبریز در سال تحصیلی ۹۰-۱۹

دکتر بهرام سرمست^۱

یوسف خورشیدی زگلوچه^۲

چکیده

مطالعه رابطه سرمایه فرهنگی با هویت اجتماعی دانش آموزان متوسطه پسر شهر تبریز هدف اصلی پژوهش بوده، جامعه آماری این پژوهش دانش آموزان متوسطه پسر شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۰-۱۹ می باشد. که با روش نمونه گیری تصادفی تعداد ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه آماری تحقیق از طریق فرمول کوکران انتخاب شدند. روش تحقیق پیمایشی، و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بوده، در این تحقیق جهت تحلیل یافته ها از آمار توصیفی مثل فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار، پراگندگی و آمار استنباطی همچون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند گانه استفاده گردید.

هویت اجتماعی در ابعاد ملی و دینی با استفاده از دیدگاه کنش متقابل نمادی و سرمایه فرهنگی با استفاده از نظریه بوردیو از سه بخش تجسم یافته، عینیت یافته، و نهادی شده تشکیل می شود. شامل دانشها، مهارت ها و هنرهایی است که دانش آموزان آن را از طریق آموزش و زمینه های فرهنگی به دست می آورد. نتایج بدست آمده نشان می دهد که برای شکل گیری هویت اجتماعی، وجود ابعاد سه گانه سرمایه فرهنگی در کنار هم مؤثر هستند ولی از نگاه دانش آموزان بعد نهادی سرمایه فرهنگی نقش بیشتری در شکل گیری هویت اجتماعی آنها دارد. با توجه به نتایج به دست آمده بین سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی در ابعاد ملی و دینی رابطه معنادار و مثبت وجود دارد.

کلمات کلیدی: سرمایه فرهنگی، هویت اجتماعی، هویت، هویت ملی، هویت دینی

^۱-استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد بناب

^۲- دانشجوی ارشد جامعه شناسی دانشگاه آزاد اسلامی تبریز

مقدمه

سرمایه و هویت از مقولاتی هستند که رابطه متقابل آنها اساس زندگی اجتماعی بوده و تلاش محققان در طول تاریخ برای تبیین هریک از آنها، تبیین کننده اهمیت آنها می باشد. سرمایه فرهنگی به عنوان یکی از انواع سرمایه در سه بعد ذهنی، عینی و نهادی زندگی انسانها را تسخیر کرده است که شناخت آن در هر جمع و جامعه ای لازمه برنامه ریزی برای توسعه پایدار می باشد چرا که انسان و باورهای عینی و ذهنی او همچنین داشته هایش برای زندگی جمعی محور هر توسعه ای است. وجه دیگر این تحقیق هویت اجتماعی جوانان می باشد که در دنیای مدرن امروزی توجه دانشمندان در حوزه های مختلف را به خود جلب کرده است. در جامعه ما که درصد بالایی از جمعیت کشور را جوانان تشکیل می دهد، شناخت هویت اجتماعی آنها مهم است چرا که جوانان تأثیر تعیین کننده بر آینده جامعه دارند و عملی که انجام میدهند ناشی از هویتی است که دارند. هویت اجتماعی به عنوان تعلق خاطر افراد به امور مشترک و احساس همبستگی اجتماعی، شاهرگ توسعه می باشد که برای غنی سازی و تقویت آگاهانه نیازمند سرمایه ای هستیم که فرهنگی نام دارد ماحصل این سرمایه، تولید باورهای جمعی و حس مشترکی است که هویت اجتماعی نام دارد که این هویت خود باعث انباشت سرمایه فرهنگی می شود و انباشت سرمایه فرهنگی، کلید تحقق جامعه ای است که به خود متکی و پایدار است. با توجه به موارد فوق در این تحقیق به دنبال پاسخگویی به این سوال هستیم که رابطه سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی جوانان چگونه است؟

تعریف مفهومی هویت اجتماعی

«هویت اجتماعی» احساس تعلق و همبستگی به یک جامعه است به گونه ای که عضو یک جامعه از سایر جوامع متمایز باشد و فرد در مقابل معیارها و ارزش های جامعه خود احساس تعهد و تکلیف کند و در امور مختلف آن مشارکت جوید، انتظارات جامعه را از خود پاسخ دهد و در مواقع بحرانی، سرنوشت جامعه و غلبه بر بحران برای او مهم باشد. هویت اجتماعی عبارت است از تعلق خاطر تعدادی از افراد به امور مشترک با عنوانی خاص که چنین تعلق موجب احساس همبستگی و شکل گیری یک واحد جمعی می شود که به عنوان ما از ما های دیگر جدا می شود (توسلی و همکاران، ۱۳۸۳: ۲). امروزه جنبه های گوناگون مساله هویت از سوی متفکران و نظریه پردازان اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است. شرایط کنونی ارتباطات جهانی سبب شده است که مساله هویت در ابعاد مختلف از جمله دینی و ملی به موضوعی کانونی در بررسی های اجتماعی تبدیل شود. برای جلوگیری از پراکنده گویی و محدود کردن مسله در این تحقیق به دبعاد هویت اجتماعی، بعد ملی و دینی پرداخته می شود و رابطه آنها با سرمایه فرهنگی بررسی می شود. در این قسمت، ابعاد ملی و دینی هویت اجتماعی تبیین می شود.

هویت ملی

فراگیر ترین و در عین حال مشروع ترین سطح هویت در تمام نظامهای اجتماعی است (حاجیان، ۱۳۷۹: ۱۹۶). از نظر گرینفلد در میان هویت های اجتماعی متعدد یک فرد هویت ملی یا احساس انتساب به مجموعه افکار یا احساساتی که چهارچوب مفهومی هویت ملی را می سازند از مهمترین آنهاست (محسنی، ۱۳۸۳: ۵۲۷). رازی فر جامع ترین هویت جمعی نزد مردم را هویت ملی می نامد و آنرا نوعی احساس پایداری، دلبستگی و تعهد به اجتماع ملی می داند (رازیفر، ۱۳۷۹: ۱۰۳). اسمیت هویت ملی را باز تولید و باز تفسیر دایمی ارزشها، نهادها، خاطره ها، اسطوره ها و سنت هایی می دانست که عوامل متمایز ملت ها را تشکیل می دهد و تشخیص هویت افراد با آن عوامل امکان پذیر است (اسمیت، ۱۳۸۳: ۳۰). با توجه به تعاریف فوق هویت ملی به عنوان بعدی از هویت اجتماعی باز تولیدی از سرمایه های فرهنگی هر کشور است.

هویت دینی

عبارت است از اتکای فرد به یک نظام یا پایگاه اعتقادی که در جهت گیری فرد در زمینه های مختلف تاثیر می گذارد. هویت دینی برداشت و تصویری است که هر فرد در مورد مسایل مذهبی و دینی دارد (موجمباری، ۱۳۸۱: ۱۵). هویت دینی به عنوان حلقه ای از هویت اجتماعی در تحقق انسجام اجتماعی هر جامعه ای موثر است و در جامعه دینی اهمیت آن دو چندان است لذا در این تحقیق بررسی وضعیت این بعد هویت اجتماعی مهم و اساسی است.

سرمایه فرهنگی

شامل انباشت ارزشها و نمود های فرهنگی و هنری ارزشمند، صلاحیت های تحصیلی و آموزش رسمی، و تمایلات و عادات دیرینی است که در فرایند جامعه پذیری و فرهنگ پذیری حاصل می شوند. در مواردی نیز سرمایه فرهنگی را با نمادها، منشها، مدارک آموزشی، ذوق و سلیقه ها و شیوه ها و نیز شیوه زبانی تعریف کرده اند (غفاری، ۱۳۸۷: ۱۴-۱۵). بورديو عادات و منشها را در قالب عادات واره مورد توجه قرار می دهد که مشخص کننده نظام و مجموعه ای از خوی و خصلت های ماندگار و قابل جا به جایی است و از طریق آن، به ادراک و داوری می پردازیم و در جهان پیرامون خود عمل می کنیم (استونز، ۱۳۷۹: ۳۳۵). بورديو اولین کسی است که سازه فرهنگی را طرح کرده و آن را مجموعه ساز و کاری می دانست که برای شناسایی و تفکیک گروهها از یکدیگر و نیز ابزاری برای تسهیل هم بستگی و انسجام هر گروه بیان می کرد (غفاری، ۱۳۸۷: ۱۳). واژه سرمایه فرهنگی تاکید بر این امر دارد که شما می توانید کاری انجام دهید به هدفی نایل شوید ماموریتی را در زندگی انجام دهید و نقشی را در جهان ایفا کنید (شارع پور، ۱۳۸۱: ۶۶). سرمایه فرهنگی به شیوه های فرهنگی خاصی که در روند آموزشهای رسمی و خانوادگی در افراد تثبیت شده، اشاره دارد و نیز ظرفیت شناخت افراد در کاربرد لوازم فرهنگی را در برمی گیرد (نیازی و همکاران، ۱۳۸۶: ۵۷). سرمایه فرهنگی را مجموعه نمادها، عاداتها، منشها، شیوه های زبانی، مدارک آموزشی ذوق و سلیقه ها و شیوه های زندگی که به طرز غیر رسمی بین افراد شایع است تعریف می کند (ملاحسنی، ۱۳۸۱: ۳۰۰). مجموعه ای از روابط، معلومات، اطلاعات و امتیازاتی که فرد برای حفظ یا بدست آوردن یک موقعیت اجتماعی از آن استفاده می کند، سرمایه های فرهنگی آن جامعه نامیده می شود. سرمایه هایی که جامعه برای فراگیری این نظریه ها و تکنیک ها در مدارس و دانشگاه ها و مراکز آموزشی و پژوهشی صرف می نمایند قسمتی از ثروت و ذخیره ی مملکت محسوب می شود. (سپهر نیا، ۱۳۸۹) سرمایه

فرهنگی عبارت است از مهارتها و شناختهایی که یک جامعه در اختیار فرد قرار می‌دهد. میدان اجتماعی فرصتهای برابری را برای همه اعضای آن جامعه فراهم می‌کند، لیکن تنها، آنهایی می‌توانند از این فرصتها سود ببرند که مهارت‌جذب این فرصتها را داشته باشند. از این حیث سرمایه فرهنگی یک متغیر مداخله‌گر بسیار مهمی است هم در مواقعی که در توزیع منابع نابرابری وجود دارد یعنی بعنوان یک متغیر در بازتولید نابرابری اجتماعی دخالت دارد و هم در مواقعی که جامعه متقاضی برابری فرصتها و پاداش‌ها است می‌تواند متغیر مداخله‌گر مهمی باشد. بنابراین زمینه‌خانوادگی و زمینه اجتماعی به طور مستقیم بر حصول سرمایه فرهنگی تأثیر دارند و سرمایه فرهنگی به طور مستقیم بر دستاوردهای علمی و شغلی تأثیر خواهد داشت. حتی بر خورداری از نظرها و عقاید شخصی نیز ثمره تحصیلات و مهارتهای اکتسابی است. (همان، ۱۳۸۹) بعد تجسم یافته یا ذهنی: که شامل تمایلات و گرایش‌های روانی فرد نسبت به استفاده از کالاهای فرهنگی است. (۲) بعد عینی: که شامل میزان مصرف کالاهای فرهنگی است. (۳) بعد نهادی: که شامل مدارک و مدارج تحصیلی، علمی و فرهنگی فرد است (نیازی و همکاران، ۱۳۸۶: ۶۰). در مطالعه‌ی حاضر، سرمایه فرهنگی به عنوان متغیری مورد توجه قرار می‌گیرد که با سنجش ابعاد سه گانه‌ی آن، به صورت یک شاخص ترکیبی درآمده است. این شاخص ترکیبی شامل تمایلات و گرایش‌های روانی فرد نسبت به استفاده از کالاهای فرهنگی، میزان مصرف کالاهای فرهنگی بطور عینی و مدارک و مدارج تحصیلی و علمی-فرهنگی فرد می‌شود. با توجه به تعاریف فوق سرمایه فرهنگی مجموعه‌ای از عواملی است که می‌تواند در شخصیت فردی و اجتماعی انسانها و نهاد های محیطی آنها متجلی شود و نتایج آن در اعمال و رفتار انسانها به منصف ظهور می‌رسد. به این ترتیب چرخه تولید و باز تولید سرمایه فرهنگی هویدا می‌شود.

اهداف تحقیق

- هدف کلی: تعیین رابطه سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی در بین دانش آموزان متوسطه پسر
- اهداف فرعی: ۱- تعیین وضعیت سرمایه فرهنگی دانش آموزان متوسطه
- ۲- تعیین وضعیت هویت اجتماعی دانش آموزان متوسطه
- ۳- تعیین رابطه بین بعد ذهنی سرمایه فرهنگی و هویت دینی دانش آموزان متوسطه
- ۴- تعیین رابطه بین بعد عینی سرمایه فرهنگی و هویت دینی دانش آموزان متوسطه
- ۵- تعیین رابطه بین بعد نهادی سرمایه فرهنگی و هویت دینی دانش آموزان متوسطه
- ۶- تعیین رابطه بین بعد ذهنی سرمایه فرهنگی و هویت ملی دانش آموزان متوسطه
- ۷- تعیین رابطه بین بعد عینی سرمایه فرهنگی و هویت ملی دانش آموزان متوسطه
- ۸- تعیین رابطه بین بعد نهادی سرمایه فرهنگی و هویت ملی دانش آموزان متوسطه

چارچوب نظری تحقیق

سه دسته دیدگاه در جامعه شناسی تبیین کننده هویت اجتماعی و سرمایه فرهنگی می باشد دیدگاه اول کنش متقابل نمادین می باشد که در زیر به شرح آن می پردازیم.

۱- نظریه کنش متقابل نمادی

این دیدگاه تلاش دارد بنیان‌های نظری هویت را در قالب سازه‌های اجتماعی ارایه نماید از این رو سنت جامعه‌شناختی نظریه هویت بیش از همه به تعامل‌گرایی نمادین پیوند خورده است. قضیه بنیادین در تعامل‌گرایی نمادین از این قرار است که مردم معانی نمادین را به اشیاء، رفتارها، خودشان و دیگران اطلاق می‌کنند و این معانی را طی تعامل‌هایشان با هم منتقل می‌نمایند و بسط می‌دهند. پس معانی و در نتیجه هویتها طی تعامل شکل می‌گیرند و بسط می‌یابند. ویژگی مشترک در دیدگاه کنش متقابل نمادین اهمیتی است که برای محیط اجتماعی در شکل‌گیری خود قایلند (دوران، ۱۳۸۳: ۹۱-۹۰). این دیدگاه در دو بعد تعامل‌گرایی ساختی و فرایندی به تبیین می‌پردازد نماینده تعامل‌گرایی ساختی مانفرد کان می‌باشد که برای سنجش هویت، ایستاره‌هایی از ذهن خود را عملیاتی کرده و نظر مردم را نسبت به آنها می‌پرسد. تعامل‌گرایی فرایندی ساز کارهایی که طی آنها هویت‌ها ساخته می‌شوند آشکار می‌سازند. آنچه از دیدگاه کنش متقابل نمادی بدست می‌آید این است که انسانها در تعریف هویت فردی و اجتماعی خود از نمادهای ذهنی که در اثر تعامل با محیط و فرا محیط خود بدست آورده است استفاده می‌کنند. مالکیت سازه‌های فرهنگی این نمادها را به ذهن برای معرفی خود القا می‌کند.

۲- نظریه هویت اجتماعی

نظریه هویت اجتماعی توسط تاجفل تدوین شده است و بر اساس آن هویت دارای دو وجه فردی و اجتماعی است. هویت فردی ناظر بر جنبه‌هایی از خود است که سبب تمایز فرد از دیگران می‌شود و خاص فرد است. در مقابل هویت اجتماعی بیانگر تشابهات فردی است. در این بعد فرد بر مبنای وابستگی‌های گروهی یا طبقاتی خود را تعریف می‌کند. (تاج مزینانی، ۱۳۸۴: ۷). آنچه از نظریه هویت اجتماعی بر می‌آید نمادهای ذهنی، تعلق گروهی و مدارک و مدارج دستاورد زندگی فرد در گروه هستند که به عنوان سرمایه فرهنگی در معرفی فرد به کار می‌آید به عبارتی هویت فرد را نمایان می‌سازند.

۳- دیدگاه سومی هم در جامعه‌شناسی برای تبیین رابطه سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی می‌توان مطرح کرد مارکس و تحلیل طبقاتی او-. برای مارکس طبقه تعیین‌کننده رفتارها، احساسات و اندیشه‌های افراد و روابط اجتماعی آنان است. طبقه نه تنها ابزاری برای تحلیل زندگی بلکه مجموعه شرایط مادی زندگی است که انسانها را در بر می‌گیرد و هویت اجتماعی آنها را ترسیم می‌کند. (گوشبر، ۱۳۸۴: ۷۷).

وبر و تحلیل سبک زندگی او: وبر سبک‌های زندگی والدین را در شکل‌گیری هویت مهم می‌داند. (همان: ۸۶).
بورديو مصرف‌گرایی بیش از حد را وسیله برای معرفی خود مطرح کرد و با تحلیل این مطلب تمایزات ساختاری و اجتماعی بین گروه‌ها را ناشی از صورتهای فرهنگی می‌داند (باکاک، ۱۳۸۱: ۹۶).

عناوین تحقیقات انجام شده پیرامون مساله مورد نظر

محمود شارع پور و همکاران در تحقیقی تحت عنوان رابطه سرمایه فرهنگی با هویت اجتماعی جوانان شهر تهران به این نتیجه رسیده‌اند که بین سرمایه فرهنگی با هویت مذهبی و ملی همبستگی وجود دارد (شارع پور، محمود و همکاران، ۱۳۸۱).

محسن نیازی و همکاران با تبیین جامعه‌شناختی رابطه سرمایه فرهنگی خانواده با هویت اجتماعی جوانان به این نتیجه رسیده‌اند که رابطه معنادار بین سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی جوانان وجود دارد (نیازی، محسن و همکاران، ۱۳۸۶).

مهدی لقمان نیا و همکاران با بررسی جایگاه هویت در نظام آموزش پرورش به این نتیجه رسیده اند که در اهداف آموزشی به صورت جامع به هویت ملی توجه نشده است (لقمان نیا، مهدی و همکاران، ۱۳۸۹).

جعفر زلفعلی فام و همکاران با تحلیل جامعه شناختی هویت اجتماعی دختران دانشجو به این نتیجه رسیده اند که دختران جوان هویت اجتماعی مدرن را برای خود تعریف می کنند (زلفعلی فام، جعفر و همکاران، ۱۳۸۸) ناصر فکوهی و همکاران در بررسی هویت ملی و قومی جوانان کردستان به این نتیجه رسیده اند که جوانان کرد در دوره اخیر با کمک سرمایه فرهنگی همچون رسانه محلی هویت قومی خود را تقویت کرده اند (فکوهی، ناصر و همکاران، ۱۳۸۸)

خدیدجه سفیری و همکاران در تحقیقی با عنوان تبیین رابطه سرمایه فرهنگی زنان شاغل با نوع روابط همسران بیان می کنند که با بالا رفتن سرمایه فرهنگی رابطه همسران با یکدیگر دمکراتیک تر می شود (سفیری، خدیجه و همکاران، ۱۳۸۹)

ابراهیم خدایی در بررسی رابطه سرمایه فرهنگی و اقتصادی با احتمال قبولی دانش آموزان به این نتیجه رسیده است که سرمایه فرهنگی و اقتصادی احتمال قبولی دانش آموزان را افزایش می دهد (خدایی، ابراهیم، ۱۳۸۷) محسن نوغانی در بررسی تاثیر نایرایی سرمایه فرهنگی بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان در دست یابی به آموزش عالی به این نتیجه رسیده است که سرمایه فرهنگی سهم مثبت و معناداری بر احتمال قبولی داوطلبان دارد (نوغانی، محسن، ۱۳۸۱)

رسول ربانی و همکاران با بررسی اوقات فراغت و هویت اجتماعی جوانان به این نتیجه رسیده است که همبستگی شدیدی بین هویت و طبقه اجتماعی در حوزه فراغت وجود دارد (ربانی، رسول و همکاران، ۱۳۸۸)

خدیدجه سفیری و همکاران در تحقیقی با عنوان بررسی هویت دینی و ملی جوانان شهر تهران با تاکید بر تاثیر خانواده عنوان می کنند که در خانواده هایی که والدین به مولفه های دینی و ملی پایبند هستند جوانان نیز از هویت ملی و دینی قویتری برخوردارند (سفیری، خدیجه و همکاران، ۱۳۸۶).

علی اکبر تاج مزینانی در تحقیقی تحت عنوان جوانان و هویت عوامل موثر در شکل گیری هویت جوانان را درونی، ذاتی و عوامل محیطی، جایگاه و موقعیت اجتماعی بیان می کنند (تاج مزینالی، علی اکبر و همکاران، ۱۳۸۴)

باقر ساروخانی و همکاران در تحقیقی با عنوان عوامل جامعه شناختی موثر در باز تعریف هویت اجتماعی زنان به این نتیجه رسیده اند که موقعیت ساختاری در مقایسه با هویت شخصی تاثیر بیشتری در باز تعریف هویت اجتماعی زنان داشته است (ساروخانی، باقر و همکاران، ۱۳۸۳).

فرضیه های پژوهش

- ۱- بین بعد ذهنی سرمایه فرهنگی و هویت ملی دانش آموزان رابطه وجود دارد.
- ۲- بین بعد ذهنی سرمایه فرهنگی و هویت دینی دانش آموزان رابطه وجود دارد.
- ۳- بین بعد عینی سرمایه فرهنگی و هویت ملی دانش آموزان رابطه وجود دارد.
- ۴- بین بعد عینی سرمایه فرهنگی و هویت دینی دانش آموزان رابطه وجود دارد.
- ۵- بین بعد نهادی سرمایه فرهنگی و هویت ملی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

۶- بین بعد نهادی سرمایه فرهنگی و هویت دینی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

عملیاتی کردن متغیرها

سرمایه فرهنگی

ابعاد	گویه ها
بعد ذهنی سرمایه فرهنگی	<p>ا- علاقمندی به مطالعه ادبیات</p> <p>ب- توانمندی در نویسندگی</p> <p>ت- مهارت در یکی از شاخه های موسیقی</p> <p>ث- مجری گری در برنامه های مدرسه</p> <p>ج- بازی در تئاتر</p> <p>ح- علاقه با بازدید از موزه</p> <p>خ- مهارت در طراحی</p> <p>د- نقاشی یا شاخه های دیگر و ممتاز بودن در رشته های علمی و فنی)</p>
بعد عینی سرمایه فرهنگی	<p>داشتن کتابخانه و کتاب در خانه</p> <p>دارا بودن ابزار آلات موسیقی</p> <p>امکانات ورزشی در مدرسه</p> <p>میزان استفاده از غذا های سنتی</p> <p>مسافرت به شهر های تاریخی و مذهبی</p> <p>وجود موزه ها و گالری های هنری در شهر</p> <p>دارا بودن تابلو های هنری</p> <p>دارا بودن گواهی نامه های علمی فنی و ورزشی</p>
بعد نهادی سرمایه فرهنگی	<p>وجود کتابخانه های فعال در مدرسه</p> <p>کلاسهای هنری فعال در مدرسه و شهر</p> <p>سائن های سینما ارزان و ارزشمند در شهر</p> <p>برنامه های تلویزیونی جالب و جذاب</p> <p>امکانات ورزشی مناسب</p> <p>وجود رستورانهای سنتی در شهر</p> <p>برگزاری نمایشگاههای هنری و تاریخی فعال در شهر و مدرسه</p> <p>وجود دبیران باسواد و با ایمان در مدارس</p>

هویت اجتماعی

مفهوم	ابعاد	گویه
هویت ملی	بعد سرزمین	<p>از اینکه در ایران زندگی می کنم احساس غرور می کنم</p> <p>زمانیکه به ایران توهین می شود ناراحت می شوم</p> <p>ایران پیشرفت علمی خوبی داشته است</p> <p>انقلاب اسلامی از افتخارات ایران محسوب می شود</p> <p>دفاع از سرزمین یک وظیفه ملی است</p> <p>جهت سربلندی ایران هر اقدامی لازم باشد انجام می دهم</p>
	سیاسی	<p>از عملکرد دولت احساس خرسندی دارم</p> <p>قانون فعلی کشورمان قانون کاملی است</p> <p>وقت گذاشت برای پیگیری مسایل جامعه ضرورت دارد</p> <p>قانون را رعایت می نمایم</p>
هویت دینی	تاریخی	<p>خدمات امیر کبیر برای ایرانیان قابل تقدیر است</p> <p>آشنایی با گذشته جامعه ضروری است</p> <p>به بازدید از اماکن تاریخی علاقه مندم</p> <p>کتاب تاریخی مطالعه می کنم</p> <p>نسبت به بسیاری از شخصیت های تاریخی آشنایی دارم</p>
	بعد احساس	<p>از خواندن دعا احساس لذت معنوی به من دست می دهد</p> <p>از اینکه مسلمان هستم خوشحالم</p> <p>از انجام اعمال دینی احساس خستگی نمی کنم</p>
	باور و اعتقاد	<p>اعمال دینی را باید تحت هر شرایطی انجام داد</p> <p>من به وجود خدا و نقش موثر آن در زندگی اعتقاد دارم</p> <p>زندگی پس از مرگ وجود دارد</p>
	عمل	<p>همیشه نماز را می خوانم و نمی گذارم قضا شود</p> <p>به شهر های زیارتی زیاد سفر می کنم</p> <p>بیشتر اوقات روز هایم قضا می شود</p> <p>انسان خطا کار باید به شدت مجازات شود</p>

روش تحقیق

بر اساس ماهیت موضوع روش تحقیق ما پیمایشی است سرمد، حجازی و بازرگان در کتاب روش تحقیق خود می نویسند زما نیکه محقق به دنبال سوال باشد که چه رابطه ای بین رویداد ها وجود دارد از روش تحقیق پیمایشی استفاده می کند، همچنین هوشنگ نایی در کتاب پیمایش در تحقیقات اجتماعی می نویسد روش پیمایشی روش است که محقق با جمع آوری اطلاعات به مجموعه ساختمندی از داده می رسد و در این روش پرسشنامه ساده ترین وسیله برای جمع آوری اطلاعات به کار برده می شود. بنا براین با توجه به موضع تحقیق و اهداف تحقیق که به دنبال آنها بودیم این روش را به عنوان روش تحقیق خود انتخاب کردیم.

جامعه آماری و حجم نمونه

جامعه آماری ما در این تحقیق دانش آموزان پسر دبیرستانهای تبریز که براساس اعلام اداره کل آموزش و پرورش استان ۱۸۳۴۰ نفر در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ بوده. که از بین آنها طبق فرمول تعیین حجم نمونه کوکران حدود ۴۰۰ نفر نمونه انتخاب گردید که به روش تصادفی طبقه ای بوده به این ترتیب که ابتدا پنج ناحیه آموزش و پرورش تبریز را در نظر گرفتیم و از هر ناحیه یک دبیرستان پسرانه را به صورت تصادفی انتخاب نمودیم. و بعد بر اساس حجم نمونه آماری که با در دست داشتن جمعیت جامعه آماری دانش آموزان پسر دبیرستانهای تبریز از فرمول کوکران بدست آورده ایم به نسبت حجم دانش آموزان دبیرستانهای انتخاب شده حجم نمونه را تقسیم نمودیم سپس به همان تعداد رسیده به هر دبیرستان انتخاب شده پرسشنامه آماده کرده و به طور تصادفی دانش آموزان را انتخاب و پرسشنامه را تکمیل نمودیم

پایایی پرسشنامه

اعتبار پرسشنامه: جهت تامین اعتبار صور پرسشنامه به چند تن از صاحب نظران و استادان متخصص در بررسی رابطه سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی مراجعه شد که بعد از حذف تعدادی گویه، اعتبار صوری پرسشنامه در ۵۲ گویه مورد تایید قرار گرفت.

روایی پرسشنامه: برای تامین درجه روایی پرسشنامه پیش ساخته که در جه اعتبار صوری را بدست آورده بود به طور تصادفی توسط ۳۰ نفر از جامعه آماری تکمیل گردید و توسط برنامه تجزیه و تحلیل آماری بررسی شد. براساس اطلاعات بدست آمده ضریب آلفای کرونباخ برای گویه های سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی به ترتیب ۷۵ و ۹۰ درصد و پایایی کل پرسشنامه ۸۷ درصد می باشد که این مقادیر بدست آمده در پیش آزمون پرسشنامه بالاتر از معیار استاندارد آلفای کرونباخ که ۷۰ درصد است می باشد لذا این پرسشنامه پایایی و قابلیت اعتماد لازم را برای بررسی موضوع مذکور دارد.

شیوه های تحلیل و اطلاعات

در این تحقیق برای بررسی داده ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده گردید
 آمار توصیفی: فراوانی-در صد فراوانی-میانگین-انحراف معیار-پراکندگی
 آمار استنباطی: برای تحلیل فرضیه های ۱ الی ۶ از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل فرضیه ۷ از رگرسیون چند گانه استفاده شد.

یافته ها

جدول شماره(۱) توزیع پراکندگی میزان سرمایه فرهنگی دانش آموزان پسر متوسطه

سرمایه فرهنگی	فراوانی	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
بعد ذهنی سرمایه فرهنگی	۴۰۰	۱۵۰۰	۵۸۰۰	۳۵٫۷	۶۶۵۰۸۷
بعد عینی سرمایه فرهنگی	۴۰۰	۱۶۰۰	۵۸۰۰	۳۶٫۹	۷۶۳۰۵۳
بعد نهادی سرمایه فرهنگی	۴۰۰	۱۴۰۰	۶۰۰۰	۳۵٫۹	۸۰۹۱۴۹۰
	۴۰۰				

وضعیت سرمایه فرهنگی: بر اساس اطلاعات جدول شماره ۱ ملاحظه می شود که متوسط سرمایه فرهنگی دانش آموزان پسر متوسطه در ابعاد ذهنی، عینی و نهادی به ترتیب ۳۶/۶، ۳۶/۸ و ۳۵/۸ با انحراف استاندارد ۶/۶، ۷/۶ و ۸/۹ است که حداقل میزان سرمایه فرهنگی به ترتیب در ابعاد ذهنی عینی و نهادی ۱۵، ۱۶ و ۱۴ است و حداکثر آن در ابعاد ذهنی، عینی و نهادی به ترتیب ۵۸، ۵۸ و ۶۰ است لذا میزان سرمایه فرهنگی در بعد نهادی از دیگر ابعاد بیشتر است

جدول شماره(۲) توزیع پراکندگی میزان سرمایه فرهنگی دانش آموزان پسر متوسطه

هویت اجتماعی	فراوانی	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
بعد ملی هویت اجتماعی	۴۰۰	۱۱۰۰	۶۶۰۰	۴۶٫۹۳۷۵	۱۱۰۸۶۵۰۴
بعد دینی هویت اجتماعی	۴۰۰	۱۰۰۰	۶۰۰۰	۴۳٫۶۶۷۵	۱۱۰۰۴۴۵۴
	۴۰۰				

وضعیت هویت اجتماعی: بر اساس اطلاعات جدول شماره ۲ ملاحظه می شود که متوسط هویت اجتماعی دانش آموزان پسر متوسطه در ابعاد دینی و ملی به ترتیب ۴۳/۶، ۴۶/۹ با انحراف استاندارد ۱۱/۸، ۱۱/۴ است که حداقل میزان سرمایه فرهنگی به ترتیب در ابعاد ملی و دینی ۱۱ و ۱۰ است و حداکثر آن در ابعاد ملی و دینی به ترتیب ۶۶ و ۶۰ است.

جدول شماره(۳) توزیع پراکندگی میزان سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی دانش آموزان پسر متوسطه

متغیرها	فراوانی	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد	واریانس
سرمایه فرهنگی	۴۰۰	۶۱۰۰	۱۷۱۰۰	۱۰۸۰۳۹۰۰	۱۸۰۷۱۳۷	۳۲۶۰۵۷۴
هویت اجتماعی	۴۰۰	۲۱۰۰	۱۲۴۰۰	۹۰۰۵۹۵۰	۲۰۰۷۴۴۸۰	۴۳۰۰۳۴۷

وضعیت هویت اجتماعی و سرمایه فرهنگی: بر اساس اطلاعات جدول شماره ۳ ملاحظه می شود که متوسط هویت اجتماعی و سرمایه فرهنگی دانش آموزان پسر متوسطه به ترتیب ۹۰/۵۷، ۳۹/۰۸ با انحراف استاندارد ۲۰/۷۴، ۱۸/۰۷

است که حداقل نمره میزان سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی به ترتیب ۶۱ و ۲۱ است و حداکثر آن به ترتیب ۱۷۱ و ۱۲۴ است.

بحث و نتیجه گیری

آزمون فرضیه ۱: بین بعد ذهنی سرمایه فرهنگی و هویت ملی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

ضریب همبستگی بدست آمده بین بعد ذهنی سرمایه فرهنگی و هویت ملی برابر با ۲۰ درصد است که با در نظر گرفتن دامنه ضریب همبستگی پیرسون که بین ۱- و ۱- است رابطه معنا دار و مثبت است. به عبارت دیگر هر چه سرمایه فرهنگی در بعد ذهنی افزایش یابد به همان میزان هویت ملی دانش آموزان تقویت خواهد شد.

آزمون فرضیه ۲: بین بعد ذهنی سرمایه فرهنگی و هویت دینی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

ضریب همبستگی بدست آمده بین بعد ذهنی سرمایه فرهنگی و هویت دینی برابر با ۱۷ درصد است که با در نظر گرفتن دامنه ضریب همبستگی پیرسون که بین ۱- و ۱- است رابطه معنا دار و مثبت است و در سطح ۹۹ درصد معنا دار است. به عبارت دیگر هر چه سرمایه فرهنگی در بعد ذهنی افزایش یابد به همان میزان هویت دینی دانش آموزان تقویت خواهد شد. برعکس هم صادق است به این صورت که با تقویت هویت دینی، سرمایه فرهنگی هم باز تولید می شود

نتایج فرضیه ۱ و ۲ با یافته آقای علی اکبر تاج مزینانی همسویی دارد چرا که علی اکبر تاج مزینانی عامل درونی هر فرد را در تقویت هویت اجتماعی موثر می داند

آزمون فرضیه ۳: بین بعد عینی سرمایه فرهنگی با هویت ملی دانش آموزان رابطه وجود دارد. ضریب همبستگی بدست آمده بین بعد عینی سرمایه فرهنگی و هویت ملی برابر با ۱۶/۸ درصد است که با در نظر گرفتن دامنه ضریب همبستگی پیرسون که بین ۱- و ۱- است رابطه معنا دار و مثبت است

این نتیجه با یافته آقای ناصر فکوهی و همکاران همسویی دارد چرا که در بررسی هویت ملی و قومی جوانان کردستان به این نتیجه رسیده اند که جوانان کرد در دوره اخیر با کمک سرمایه فرهنگی همچون محتوای برنامه های رسانه محلی که بعد عینی این سرمایه است هویت قومی خود را تقویت کرده اند

. فرضیه ۴: بین بعد عینی سرمایه فرهنگی با هویت دینی دانش آموزان رابطه وجود دارد. ضریب همبستگی بدست آمده بین بعد عینی سرمایه فرهنگی و هویت دینی برابر با ۱۱/۸ درصد است که با در نظر گرفتن دامنه ضریب همبستگی پیرسون که بین ۱- و ۱- است رابطه معنا دار و مثبت است

این نتیجه با یافته خدیجه سفیری و همکارانش همسویی دارد آنها در تحقیقی با عنوان بررسی هویت دینی و ملی جوانان شهر تهران با تاکید بر تاثیر خانواده عنوان می کنند که در خانواده هایی که والدین به مولفه های دینی و ملی پایبند هستند جوانان نیز از هویت ملی و دینی قویتری برخوردارند در این تحقیق سبک زندگی و رفتار و حرکات والدین به عنوان بعد عینی سرمایه فرهنگی تلقی می شود

آزمون فرضیه ۵: بین بعد نهادی سرمایه فرهنگی با هویت ملی دانش آموزان رابطه وجود دارد. ضریب همبستگی بدست آمده بین بعد نهادی سرمایه فرهنگی و هویت ملی برابر با $0.34/2$ درصد است که با در نظر گرفتن دامنه ضریب همبستگی پیرسون که بین ۱ و -۱ است رابطه معنا دار و مثبت است .

نتایج فرضیه ۵ با یافته باقر ساروخانی و همکارانش همسویی دارد آنها در تحقیقی با عنوان عوامل جامعه شناختی موثر در باز تعریف هویت اجتماعی زنان به این نتیجه رسیده اند که موقعیت ساختاری در مقایسه با هویت شخصی تاثیر بیشتری در باز تعریف هویت اجتماعی زنان داشته است که منظور از موقعیت ساختاری، نهاد های اجتماعی همچون خانواده و رسانه ها و مدارس و دانشگاهها می باشد که بعد نهادی سرمایه فرهنگی را تشکیل می دهند

آزمون فرضیه ۶: بین بعد نهادی سرمایه فرهنگی با هویت دینی دانش آموزان رابطه وجود دارد ضریب همبستگی بدست آمده بین بعد نهادی سرمایه فرهنگی و هویت دینی برابر با $0.29/5$ درصد است که با در نظر گرفتن دامنه ضریب همبستگی پیرسون که بین ۱ و -۱ است رابطه معنا دار و مثبت است

نتایج فرضیه ۶ با یافته باقر ساروخانی و همکارانش همسویی دارد آنها در تحقیقی با عنوان عوامل جامعه شناختی موثر در باز تعریف هویت اجتماعی زنان به این نتیجه رسیده اند که موقعیت ساختاری در مقایسه با هویت شخصی تاثیر بیشتری در باز تعریف هویت اجتماعی زنان داشته است که منظور از موقعیت ساختاری، نهاد های اجتماعی همچون خانواده و رسانه ها و مدارس و دانشگاهها می باشد که بعد نهادی سرمایه فرهنگی را تشکیل می دهند

آزمون فرضیه ۷: ابعاد عینی، ذهنی و نهادی سرمایه فرهنگی در کنار هم می توانند هویت اجتماعی دانش آموزان را تبیین کنند.

جدول (۱۵-۴) خلاصه مدل

مدل	ضریب همبستگی	مجذور همبستگی	مجذور ضریب همبستگی تعدیل شده	تخمین انحراف استاندارد
	R	R ²		
۱	۰.۳۶۲	۰.۱۳۱	۰.۱۲۵	۱۹.۴۰۹۷۱

جدول (۱۶)- ANOVA(b)

مدل	مجموعه مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
۱	Regression	۳	۷۵۰۶.۸۶۹	۱۹.۹۲۶	.۰۰۰(a)
	Residual	۳۹۶	۳۷۶.۷۳۷		
	Total	۳۹۹			

جدول (۱۷)- Coefficients(a)

بعد نهادی سرمایه فرهنگی، بعد ذهنی سرمایه فرهنگی، بعد عینی سرمایه فرهنگی

مدل	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده		Sig.	t
	B	Std	Beta			
۱	(Constant)	۵۴.۵۳۹	۶.۰۲۱		.۰۰۰	۹.۰۵۹
بعد ذهنی	سرمایه فرهنگی	.۲۳۰	.۱۴۲	.۰۸۳	.۱۰۵	۱.۶۲۴
بعد عینی	سرمایه فرهنگی	.۰۲۸	.۱۴۱	.۰۱۰	.۸۴۴	.۱۹۷
بعد نهادی	سرمایه فرهنگی	.۷۴۸	.۱۲۱	.۳۲۲	.۰۰۰	۶.۱۶۲

همانطوری که که از جداول ۱۵ تا ۱۷ بر می آید. جدول ۱۵ تحت عنوان خلاصه مدل می باشد مقدار مجذور ضریب همبستگی را نشان می دهد که برابر با ۱۳۱/۱ می باشد و نشان می دهد که ۱۳/۱ درصد از تغییرات، متغیر وابسته (ملاک) توسط ابعاد سرمایه فرهنگی تبیین می شود جدول ۱۶ جدول تحلیل واریانس است که معنی دار بودن رگرسیون و رابطه خطی بین متغیرها را نشان می دهد و سطح معنی داری بدست آمده در سطح ۹۹ درصد تایید می شود. نتایج اصلی رگرسیون در جدول ۱۷-۴ آمده است ستون ب در این جدول به عنوان ضریب به منظور پیش بینی مقدار متغیر وابسته در معادله رگرسیونی مورد استفاده قرار می گیرد. بر اساس ستون ب معادله رگرسیون را می توان به شرح زیر نوشت:

$$Y = ۵۴/۵۳ + ۱/۲۳۰ (\text{بعد نهادی سرمایه فرهنگی}) + ۰/۲۸ (\text{بعد عینی سرمایه فرهنگی}) + (\text{بعد ذهنی سرمایه فرهنگی})$$

قضاوت در مورد سهم و نقش هر یک از متغیرها در تبیین متغیر وابسته را باید به مقادیر بتا واگذار کرد، زیرا این مقادیر استاندارد شده بوده و امکان مقایسه و تعیین سهم نسبی هریک از متغیرها را فراهم می سازد. بر اساس مقدار B سهم ضریب هریک از متغیرها تغییر می کند اما نقش هریک از آنها در تبیین متغیر وابسته برابر نیست زیرا بر اساس بتای بدست آمده به ازای یک واحد تغییر در بعد ذهنی سرمایه فرهنگی، به اندازه ۰/۸۳ در متغیر وابسته (هویت اجتماعی) تغییر ایجاد می شود. همین طور به ازای یک واحد تغییر در ابعاد عینی و نهادی به ترتیب ۰/۱۰ و ۳/۲۳ در هویت اجتماعی تغییر ایجاد می شود. نتیجه بدت آمده نشان می دهد که برای شکل گیری هویت اجتماعی ابعاد ذهنی، عینی و نهادی در کنار هم موثر هستند ولی از نگاه دانش آموزان بعد نهادی نقش بیشتری در هویت اجتماعی آنها دارد این نشان می دهد که در جامعه ما به ایجاد نهاد های فرهنگ ساز برای هویت اجتماعی از نهادینه کردن این سرمایه در شخصیت و زندگی خانوادگی جوانان جهت احراز هویت اجتماعی بیشتر توجه می شود.

این نتیجه با یافته آقایان شارع پور، حسین زاده و نیازی همسویی دارد چرا که آنها هم در تحقیقی با عنوان بررسی رابطه سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی به رابطه معنا دار دست یافته اند. ولی با نظرات ساروخانی، فکوهی، سفیری، و تاج مزینانی همسویی ندارد چرا که آنها هرکدام بعدی از سرمایه فرهنگی به عنوان عامل موثر در هویت اجتماعی مطرح کرده اند

پیشنهادها

-پیشنهادات کاربردی :

- ۱- ارتقای آگاهی های خانواده ها : نتایج این تحقیق نشان می دهد که سرمایه فرهنگی در تمام ابعاد رابطه مثبت با هویت اجتماعی دارد بنابر این برنامه ریزی برای ارتقای سرمایه فرهنگی در چارچوب اصول، عقاید و سنتهایی که خود داریم ضروری است لذا پیشنهاد می شود از طریق اداره آموزش و پرورش کلاسهای آموزش خانواده و دانش آموزان براساس محتوای سنتها و عقاید مذهبی در مدارس برگزار شود
- ۲- با توجه به تاثیر گذاری ابعاد عینی و نهادی سرمایه فرهنگی در هویت سازی اجتماعی دانش آموزان پیشنهاد می شود.

الف- آموزش و پرورش نسبت به تربیت معلمان توانمند جهت آموزش دانش آموزان اقدام نماید

ب- آموزش و پرورش محتوای کتابها را بر اساس تقویت آگاهی دانش آموزان تغییر و تنظیم نماید

ج- صدا و سیما و ارشاد اسلامی محتوای فیلمها و سریال های تلوزیونی در جهت ارتقای آگاهی دانش آموزان

تهیه نمایند

۳- با توجه به شدت بیشتر رابطه بعد نهادی سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی دانش آموزان، پیشنهاد می شود

در مدارس ساختار گروههای ورزشی، هنری و علمی، تعریف و مشخص گردد

پیشنهاد برای پژوهشگران آتی:

۱- بررسی رابطه سرمایه اجتماعی، با هویت اجتماعی دانش آموزان.

۲- بررسی رابطه سرمایه اقتصادی با هویت اجتماعی دانش آموزان.

۳- بررسی رابطه سرمایه نمادین با هویت اجتماعی دانش آموزان

منابع

- ۱- استونز،راب (۱۳۷۹) متفکران بزرگ جامعه شناسی، ترجمه مهرداد میر دامادی، نشر مرکز، تهران
- ۲- اسمیت، آدام (۱۳۸۳) ناسونالیسم: نظریه ایدئولوژی تاریخ، ترجمه منصور انصاری، تهران، موسسات مطالعات ملی، تمدن ایرانی
- ۳- باکاک، روبرت (۱۳۸۱) مصرف، مترجم خسرو صبوری، نشر شیرازه، تهران
- ۴- تاج مزینانی، علی اکبر (۱۳۸۴) جوانان و هویت، تهران انتشارات سازمان ملی جوانان
- ۵- توسلی، غلام عباس و قاسمی (۱۳۸۳) هویت های جمعی و جهانی شدن، نامه علوم اجتماعی شماره ۲۴
- ۶- حاجانی، اسد الله (۱۳۸۹) تحلیل جامعه شناختی هویت ملی در ایران و طرح چند فرضیه، فصلنامه مطالعات ملی شماره ۵
- ۷- حافظ نیا، محمد رضا (۱۳۸۱)، مقدمه بر روش تحقیق در علوم انسانی، نشر سمت، تهران
- ۸- خدایی، ابراهیم (۱۳۸۵) بررسی رابطه سرمایه اقتصادی و فرهنگی والدین دانش آموزان با احتمال قبولی آنها در آزمون سراسری در سال تحصیلی ۱۳۸۵
- ۹- دوران، بهزاد و منوچهر محسنی (۱۳۸۳) هویت رویکرد و نظریه ها در مبانی نظری هویت و بحران هویت در ایران، تهران، جهاد دانشگاهی، پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی
- ۱۰- رازیفر، افسر (۱۳۷۹) الگوی جامعه شناختی هویت ملی در ایران با تاکید بر رابطه میان هویت ملی و ابعاد آن، فصلنامه مطالعات ملی، سال دوم، شماره ۵
- ۱۱- ربانی، رسول و حامد شیری (۱۳۸۸) بررسی اوقات فرهنگی و هویت اجتماعی جوانان، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره ۲، شماره ۸
- ۱۲- زلفعلی فام، جعفر و غفاری، مظفر (۱۳۸۸) تحلیل جامعه شناختی هویت اجتماعی دختران دانشجوی دانشگاه گیلان، پژوهش جوانان، فرهنگ و جامعه شماره سوم پاییز و زمستان ۱۳۸۸
- ۱۳- ساروخانی، ناصر و مریم رفعت جاه (۱۳۸۳) عوامل جامعه شناختی موثر در باز تعریف هویت اجتماعی زنان، پژوهش زنان، دوره ۲، شماره ۱
- ۱۴- سیرینا، رزینا (۱۳۸۹) نقش سرمایه فرهنگی در مدیریت فرهنگی کشور، ارائه شده در همایش نقش و جایگاه نوآوری در مدیریت و برنامه ریزی فرهنگی، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
- ۱۵- سفیری، خدیجه و رضیه آراسته-مرضیه موسوی (۱۳۸۹) تبیین رابطه سرمایه فرهنگی زنان شاغل با نوع رابطه همسران در خانواده، زن در توسعه و سیاست، دوره ۸، شماره ۱
- ۱۶- سفیری، خدیجه و معصومه غفاری (۱۳۸۶) بررسی هویت دینی و ملی جوانان شهر تهران، پژوهش جوانان، فرهنگ و جامعه شماره
- ۱۷- شارع پور، محمود و غلام رضاخوش فر (۱۳۸۱) رابطه سرمایه فرهنگی با هویت اجتماعی جوانان، مطالعه موردی شهر تهران، نامه علوم اجتماعی شماره ۲
- ۱۸- غفاری، غلام رضا (۱۳۸۷) سازه سرمایه فرهنگی و منابع مولد آن، رشد آموزش علوم اجتماعی دوره دوره دوازدهم، شماره ۲، تهران
- ۱۹- قکوهی، ناصر و مجنون آموسی (۱۳۸۸) بررسی هویت ملی و قومی جوانان استان کردستان، فصلنامه پژوهش جوانان، فرهنگ و جامعه، شماره ۲
- ۲۰- لقمان نیا، محمد و احمد خامسان (۱۳۸۹) جایگاه هویت در نظام آموزش و پرورش ایران، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، دوره سوم، شماره ۲
- ۲۱- ملا حسینی، حسین (۱۳۸۱) بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و نوع دین داری بین نوجوانان استان گلستان، بیان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس
- ۲۲- موجمباری، آریس کراسکیان (۱۳۸۱) تدوین و هنجار یابی پرسشنامه هویت دینی نوجوانان، دانشگاه آزاد اسلامی، پایان نامه کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری
- ۲۳- محسنی، منوچهر (۱۳۸۳) نظریه های روان شناسی رشد، تهران، نشر پردیس
- ۲۴- نیازی، محسن و محمد کارکنان (۱۳۸۶) تبیین جامعه شناختی سرمایه فرهنگی خانواده و هویت اجتماعی جوانان، فصلنامه مطالعات ملی، شماره ۳۷.

Abstract

Studying the relation between cultural capital with social nature of the male high school students of Tabriz is the main aim of the study, static society of this research was male high school students of Tabriz in ۲۰۱۰-۲۰۱۱.۴۰۰ people were chosen as statical sample through KUKRAN formula and randomly sampling. Method of research is measurement and information collection tools are inquiry and documentary study, in this research for analyzing the results they used descriptive statistic like, proficiency percentage, deviation criterion, distribution and statical deduction like, PEERSON correlation and multiple regression analysis.

Social nature has been formed through three thought, objective, natured parts in national and religious dimensions through the use of symbolic reciprocal reaction and cultural capital with he use of BURDIO theory and it includes the knowledges, skills and arts that students learn through education in cultural fields. Results show that for forming the social nature, existence of capital triple dimensions are efficient next together but through the student's view, the natured dimension of the cultural capital has greater role in forming their social nature. With regard to gained results between cultural capital and social nature in national and religious dimensions, this relation is meaningful and positive through % ۹۹

Key words: cultural capital, social nature, nature, national nature, religious nature